

Zmiany poziomu bezrobocia na obszarach wiejskich w latach 2010-2022

(na podstawie badań GUS i sprawozdań
powiatowych urzędów pracy)

dr inż. Agnieszka Zgierska

Główny Urząd Statystyczny, Departament Rynku Pracy

Tematy poruszone w prezentacji

- Liczba ludności w kontekście potencjalnych zasobów pracy
wstępne wyniki NSP 2021 na tle danych NSP 2011:
  - dane dla ogółem Polska, w tym sytuacja na obszarach wiejskich
  - w tym: liczba bezrobotnych, stopa bezrobocia
- Bezrobotni na wsi według związku z gospodarstwem rolnym
- Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy

Z punktu widzenia **analizy rynku pracy**
Narodowy Spis Powszechny Ludności
i Mieszkań (NSP) dostarcza danych o:

- **zasobach pracy/kapitale ludzkim,**
- **aktywności ekonomicznej ludności**

Punktem wyjścia są **dane o liczbie ludności**
(stan w dniu 31 marca), a szczególną wagę przykładają się do
struktury ludności według wieku i płci.

Ludność Polski na podstawie wyników NSP w 2011 i 2021 r.

Wyszczególnienie	2011	2021	Przyrost/ /Ubytek	2011=100
	w tysiącach			
Ogółem	38 511,8	38 036,1	- 475,7	98,8%
w tym				
w wieku produkcyjnym (potencjalne zasoby pracy)	24 797,4	22 554,9	- 2 242,5	91,0%
	w %		w punktach	
Ogółem	100,0	100,0	procentowych	
w wieku:				
przedprodukcyjnym (0-17 lat)	18,7	18,4	- 0,3	
produkcyjnym (18-59/64)	64,4	59,3	- 5,1	
•mobilnym (18-44)	40,0	36,9	- 3,1	
•niemobilnym (45-59/64)	24,4	22,4	- 2,0	
poprodukcyjnym (60/65 lat +)	16,9	22,3	5,4	

Ludność Polski zamieszkała na wsi na podstawie wyników NSP w 2011 i 2021 r.

Wyszczególnienie	2011	2021	Przyrost/ /Ubytek	2011=100
	w tysiącach			
Ogółem	15 105,9	15 287,4	184,5	101,2%
w tym w wieku produkcyjnym (potencjalne zasoby pracy)	9 539,1	9 190,8	-348,3	96,3%
Ogółem	w %		w punktach procentowych	
	100,0	100,0		
w wieku:				
przedprodukcyjnym (0-17 lat)	21,4	20,6	-0,8	
produkcyjnym (18-59/64)	63,1	60,1	-3,0	
mobilnym (18-44)	40,3	37,0	-3,3	
niemobilnym (45-59/64)	22,8	23,1	0,3	
poprodukcyjnym (60/65 lat +)	15,5	19,3	3,8	

Zagadnienia z zakresu aktywności ekonomicznej ludności w NSP 2011 i 2021

- Pytania spisowe pozwalające na określenie liczebności i charakterystykę populacji

- o **pracujących,**
  - o **bezrobotnych**
  - o **biernych zawodowo**
- } (ludności aktywnej zawodowo)

skierowano do **osób w wieku 15 lat i więcej**

- Opisywana była faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa osób.**

- W przypadku **pracujących** uwzględniono każdą pracę (również dorywczą, sezonową), bez względu na rodzaj umowy.
- Do **bezrobotnych** zaliczono osoby, które nie pracowały i nie miały pracy w badanym okresie, ale jednocześnie aktywnie poszukiwały pracy (różnymi metodami, nie tylko poprzez powiatowy urząd pracy) i były gotowe tę pracę podjąć w najbliższym czasie. Dla tej populacji wprowadzono górną granicę wieku: 74 lata.
- Osoby **biernie zawodowo** to osoby nie zaliczone do pracujących ani bezrobotnych.
- Okresem odniesienia dla badania sytuacji osób na rynku pracy był **tydzień** poprzedzający moment krytyczny spisu, tj. **25-31 marca 2021 r. (2011 r.)**

*W przypadku definicji i sposobu wyłaniania 3 rozłącznych względem siebie populacji występujących na rynku pracy – bazą są **rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy (ILO / MOP)***

*Podstawę **metodologii** zastosowanej w spisach stanowią **zalecenia międzynarodowe do Spisów Ludności i Mieszkań rundy 2020 Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ)***

**Ludność aktywna zawodowo w wieku 15 lat i więcej
w ostatnim tygodniu marca 2011 i 2021 r. (wyniki NSP¹)
(Polska ogółem)**

Wyszczególnienie	2011		2021			
	w tys.	%	w tys.	%	przyrost /ubytek w tys.	2011=100
Ludność aktywna zawodowo - razem	17 100,7	100,0	17 773,6	100,0	672,9	103,9
Pracujący	15 050,6	88,0	17 130,1	96,4	2 079,5	113,8
Bezrobotni	2 050,1	12,0	643,5	3,6	-1 406,6	31,4

Stopa bezrobocia : w 2011 r. - 12,0%, w 2021 r. - 3,6% (spadek o 8,4 p. proc.)

**Ludność aktywna zawodowo w wieku 15 lat i więcej
zamieszkała na wsi w ostatnim tygodniu marca 2011 i 2021 r.
(wyniki NSP¹)**

Wyszczególnienie	2011		2021			
	w tys.	%	w tys.	%	przyrost /ubytek w tys.	2011=100
Ludność aktywna zawodowo - razem	6 724,2	100,0	7 123,0	100,0	398,8	105,9
Pracujący	5 960,1	88,6	6 870,9	96,5	910,8	115,3
Bezrobotni	764,1	11,4	252,1	3,5	-512,0	33,0

Stopa bezrobocia na wsi : w 2011 r. - 11,4%, w 2021 r. - 3,5% (spadek o 7,9 p. proc.)

Z punktu widzenia oceny sytuacji osób na rynku pracy **na obszarach wiejskich** istotna jest **dodatkowa analiza, uwzględniająca podział ludności wiejskiej na: związaną i niezwiązaną z prowadzeniem rodzinnego gospodarstwa rolnego** (kryterium zamieszkiwania w jednym gospodarstwie domowym z użytkownikiem gospodarstwa rolnego lub w gospodarstwie domowym bez użytkownika gospodarstwa rolnego)

Analiza taka jest możliwa na podstawie prowadzonego przez GUS kwartalnego, reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności

Zagadnienia z zakresu aktywności ekonomicznej ludności prezentowane są także na podstawie kwartalnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)

Analogicznie jak w przypadku spisu ludności i mieszkań:

- Pytania zawarte w ankiecie BAEL, pozwalające na określenie liczebności i charakterystykę populacji

- pracujących,
- bezrobotnych } (ludności aktywnej zawodowo)
- biernych zawodowo

skierowano do **osób w wieku 15 lat i więcej**

- **Opisywana jest faktyczna, a nie formalno-prawna sytuacja zawodowa osób.**

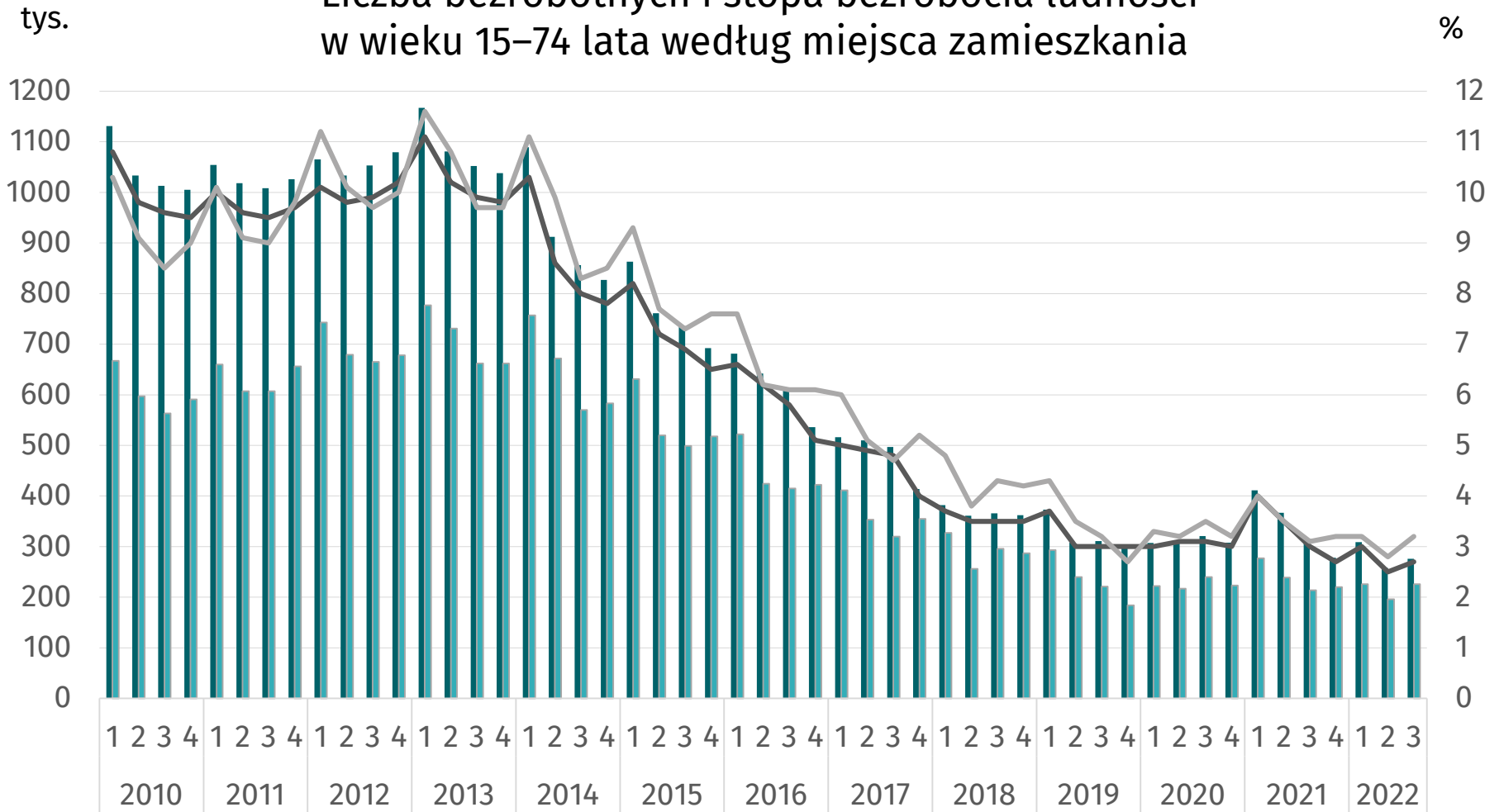
- W przypadku **pracujących** uwzględnia się każdą pracę (również dorywczą, sezonową), bez względu na rodzaj umowy.
- Do **bezrobotnych** zalicza się osoby, które nie pracowały i nie miały pracy w badanym okresie, ale jednocześnie aktywnie poszukiwały pracy (różnymi metodami, nie tylko poprzez powiatowy urząd pracy) i były gotowe tę pracę podjąć w najbliższym czasie. Dla tej populacji wprowadzono górną granicę wieku: 74 lata.
- Osoby **biernie zawodowo** to osoby nie zaliczone do pracujących ani bezrobotnych.

W przypadku definicji i sposobu wyłaniania 3 rozłącznych względem siebie populacji występujących na rynku pracy

podstawę metodologii BAEL stanowią rekomendacje Międzynarodowej Organizacji Pracy (podobnie jak w spisie ludności NSP) oraz akty prawne Parlamentu Europejskiego, Komisji Europejskiej i Rady UE

- Okresem odniesienia dla badania sytuacji osób na rynku pracy jest **tydzień** obserwacji, Badaniem objęte są **wszystkie tygodnie w roku**, a dane prezentowane są w ujęciu kwartalnym (jako średnia z 13 tygodni) lub rocznym (średnia z 52 tygodni)

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia ludności w wieku 15–74 lata według miejsca zamieszkania

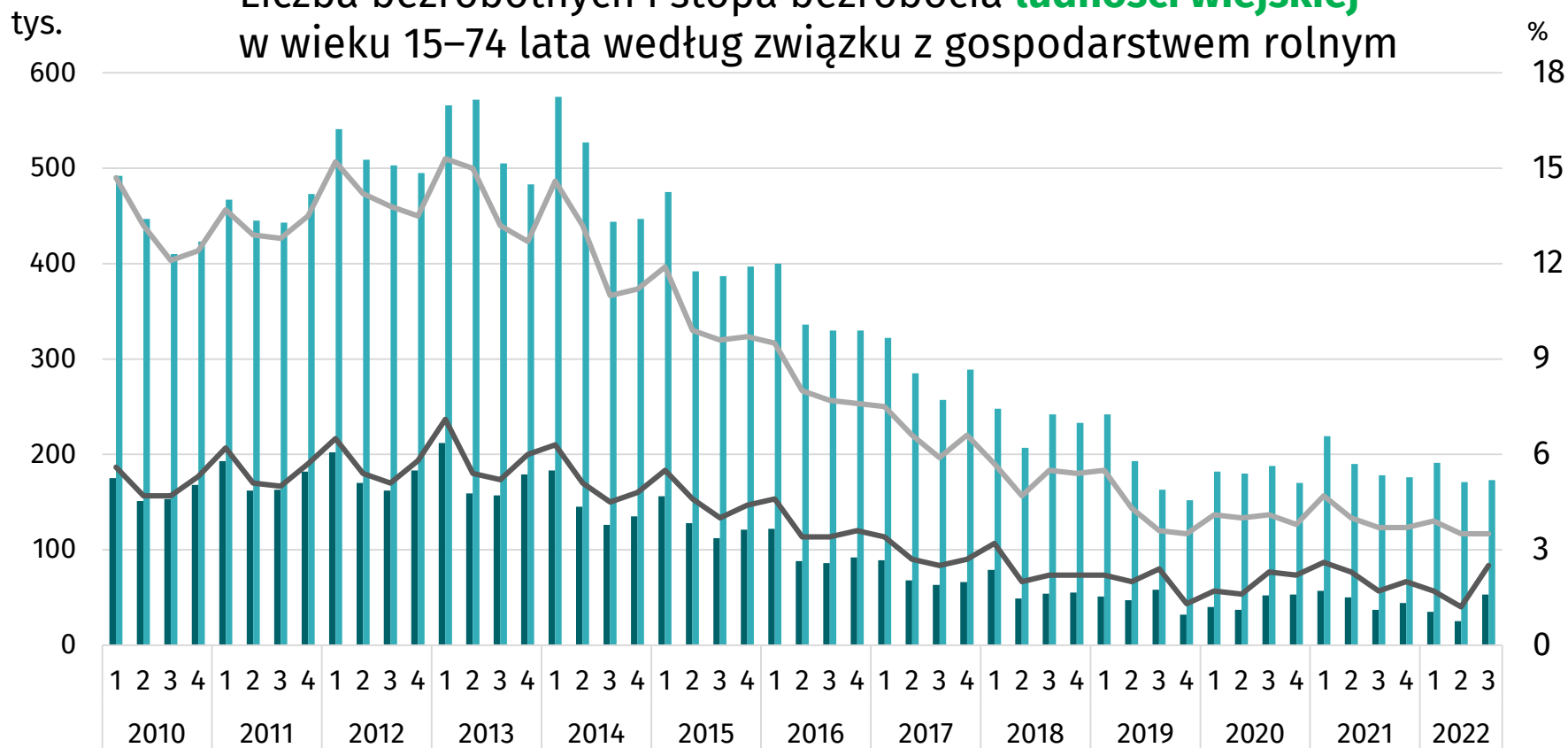

liczba bezrobotnych (lewa skala)

stopa bezrobocia (prawa skala)

■ Miasto ■ Wieś — Miasto — Wieś

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia **ludności wiejskiej** w wieku 15–74 lata według związku z gospodarstwem rolnym

liczba bezrobotnych (lewa skala)

stopa bezrobocia (prawa skala)

- Ludność wiejska związana z gospodarstwem rolnym (lewa skala)
- Ludność wiejska niezwiązana z gospodarstwem rolnym (lewa skala)
- Ludność wiejska związana z gospodarstwem rolnym (prawa skala)
- Ludność wiejska niezwiązana z gospodarstwem rolnym (prawa skala)

Komentarz do poprzednich 2 slajdów:

Ludność wiejska niezwiązana z gospodarstwem rolnym charakteryzuje się innym poziomem aktywności ekonomicznej niż ludność rolnicza, co wyraża się niższymi wartościami wskaźników aktywności zawodowej i zatrudnienia oraz wyższym natężeniem bezrobocia (zaprezentowane na kolejnych slajdach dane dla liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia) i – na co także warto zwrócić uwagę – wskaźniki wyznaczone dla ludności bezrolnej są relatywnie mniej korzystne z punktu widzenia rynku pracy także w porównaniu z sytuacją osób zamieszkałych w miastach.

Przy porównaniu sytuacji osób na rynku pracy w ramach wyróżnionych tu trzech kategorii (w mieście, na wsi związane gospodarstwem rolnym, na wsi nie związane z gospodarstwem rolnym) - stosunkowo w najlepszej sytuacji są osoby tworzące gospodarstwa domowe z użytkownikiem gospodarstwa rolnego.

Więcej na ten temat, np. w publikacji GUS, rozdział 1.5:

[Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Rynek pracy / Zasady metodyczne, Rocznik Pracy / Wybrane aspekty rynku pracy w Polsce. Aktywność ekonomiczna ludności przed i w czasie pandemii COVID-19](#)

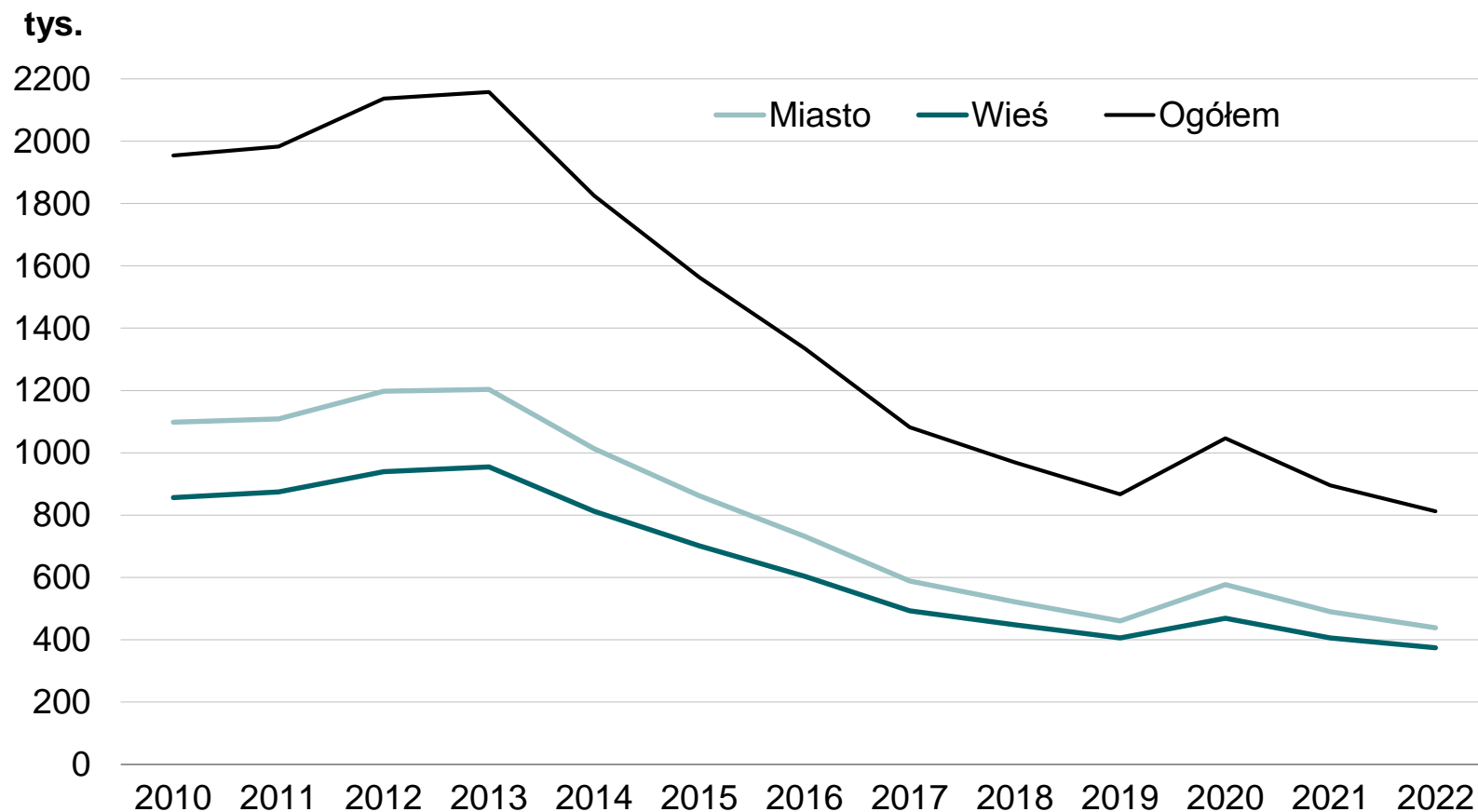
Bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy (PUP)

Podstawowe kryterium:

- Osoby zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotne, spełniających warunki określone w ustawie ***o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*** (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.).

Bezrobotni zarejestrowani w PUP według miejsca zamieszkania w latach 2010-2022

Stan w dniu 31 grudnia

Bezrobotni zarejestrowani w PUP według miejsca zamieszkania w 2010 i w 2022 r.

Stan w dniu 31 grudnia

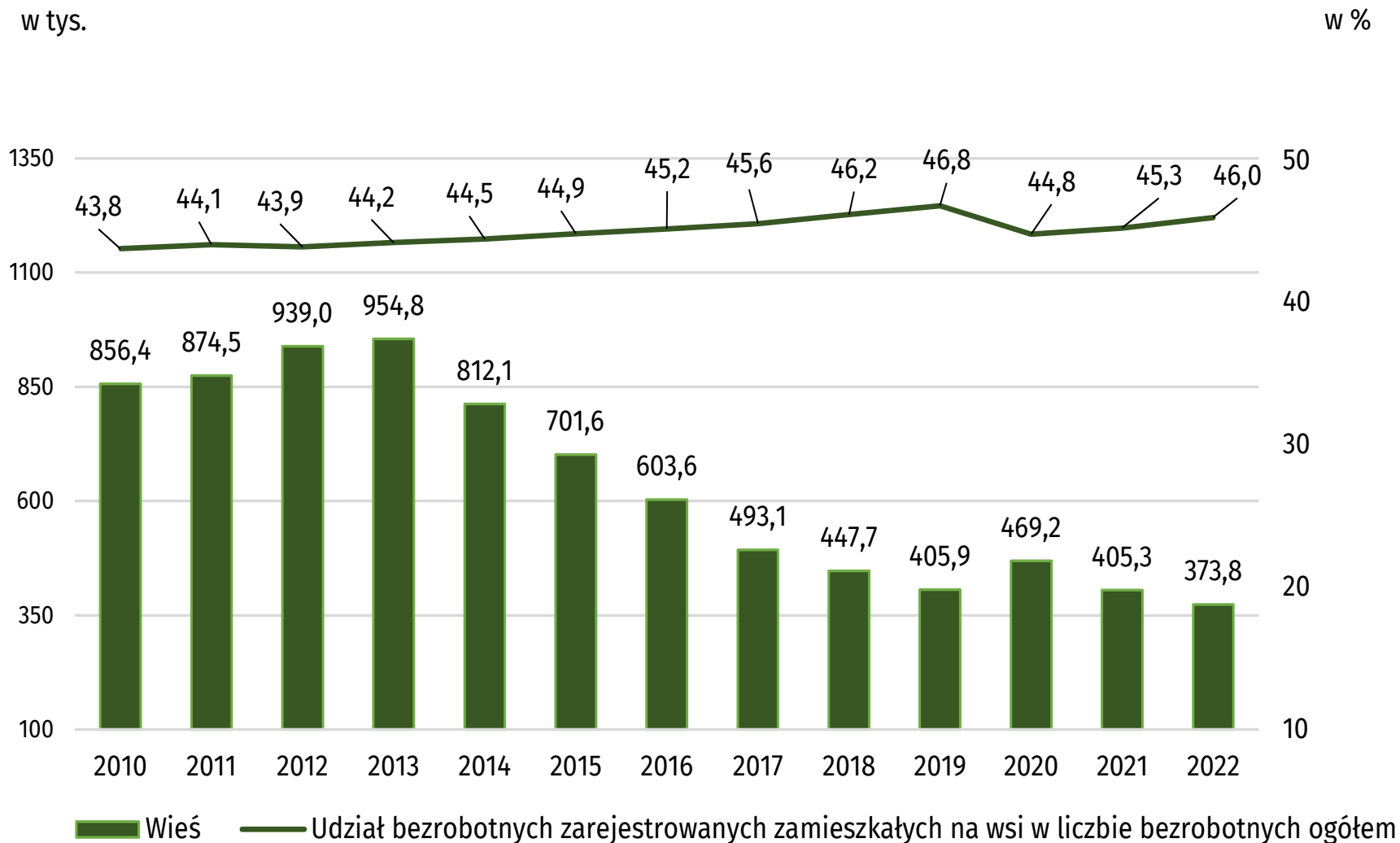
Województwa	Miasto			Wieś		
	2010	2022	spadek w %	2010	2022	spadek w %
	w tys.			w tys.		
POLSKA	1098,3	438,5	60,1	856,4	373,8	56,4
Dolnośląskie	97,1	33,1	65,9	53,2	20,8	60,8
Kujawsko-pomorskie	76,7	28,7	62,6	62,7	27,8	55,7
Lubelskie	55,6	28,1	49,4	64,1	33,1	48,3
Lubuskie	35,0	8,9	74,7	24,3	6,9	71,7
Łódzkie	87,1	35,7	59,0	44,5	18,7	58,1
Małopolskie	63,5	30,5	52,0	78,8	33,9	56,9
Mazowieckie	133,2	63,5	52,3	105,2	53,0	49,6
Opolskie	27,1	11,3	58,2	21,7	9,2	57,6
Podkarpackie	53,6	25,3	52,9	88,7	43,8	50,6
Podlaskie	42,3	19,1	54,8	21,5	12,1	43,9
Pomorskie	57,4	23,0	59,9	47,3	19,4	59,0
Śląskie	142,9	49,2	65,6	38,3	15,7	59,0
Świętokrzyskie	37,2	15,5	58,3	44,9	18,5	58,8
Warmińsko-mazurskie	53,7	19,5	63,7	52,3	21,6	58,7
Wielkopolskie	71,7	24,2	66,3	63,5	22,1	65,2
Zachodniopomorskie	64,5	22,9	64,4	45,5	17,2	62,2

Źródło: dane GUS na podstawie sprawozdań o rynku pracy MRiPS-01

Bezrobotni zarejestrowani w PUP zamieszkali na wsi w latach 2010-2022

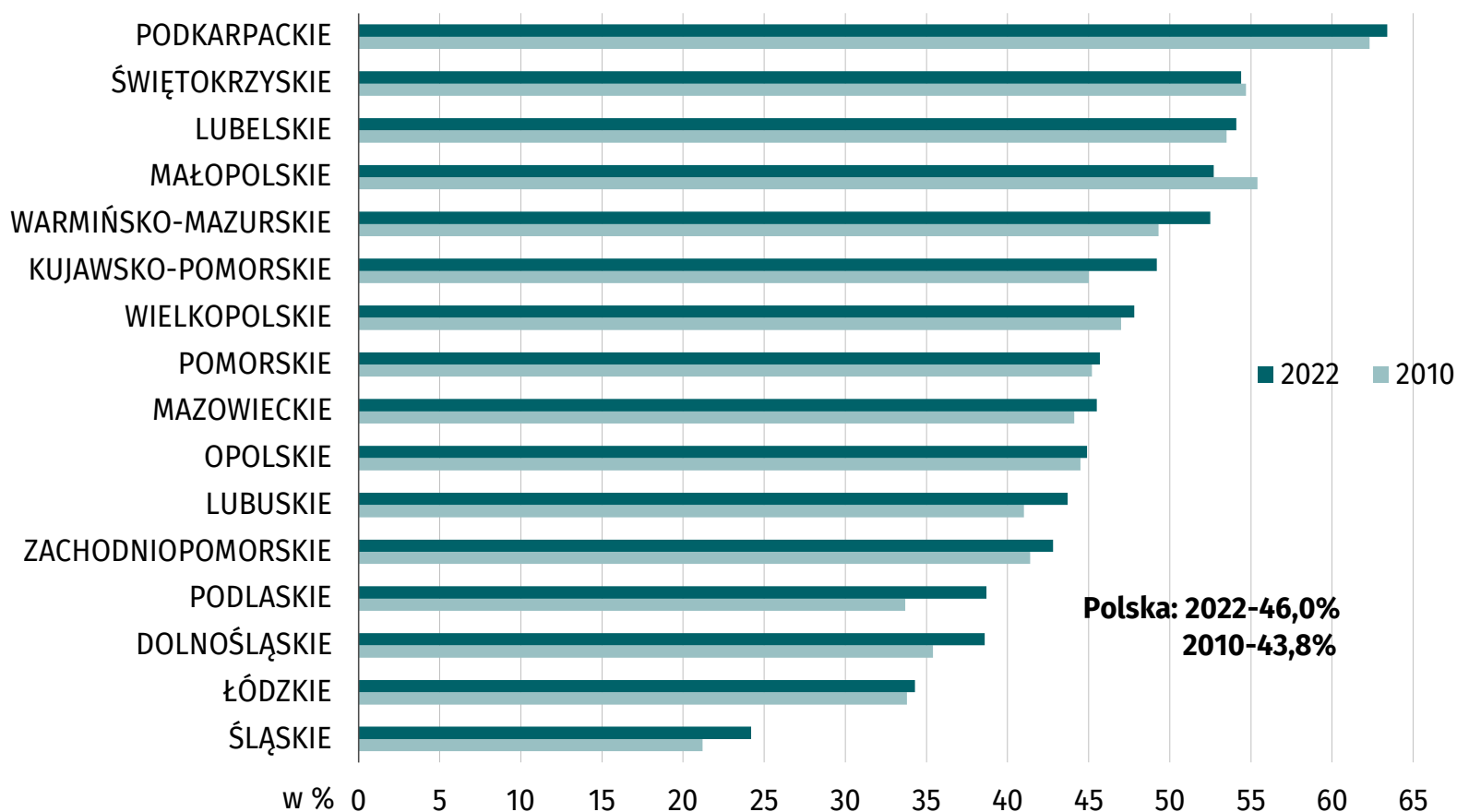
Stan w dniu 31 grudnia

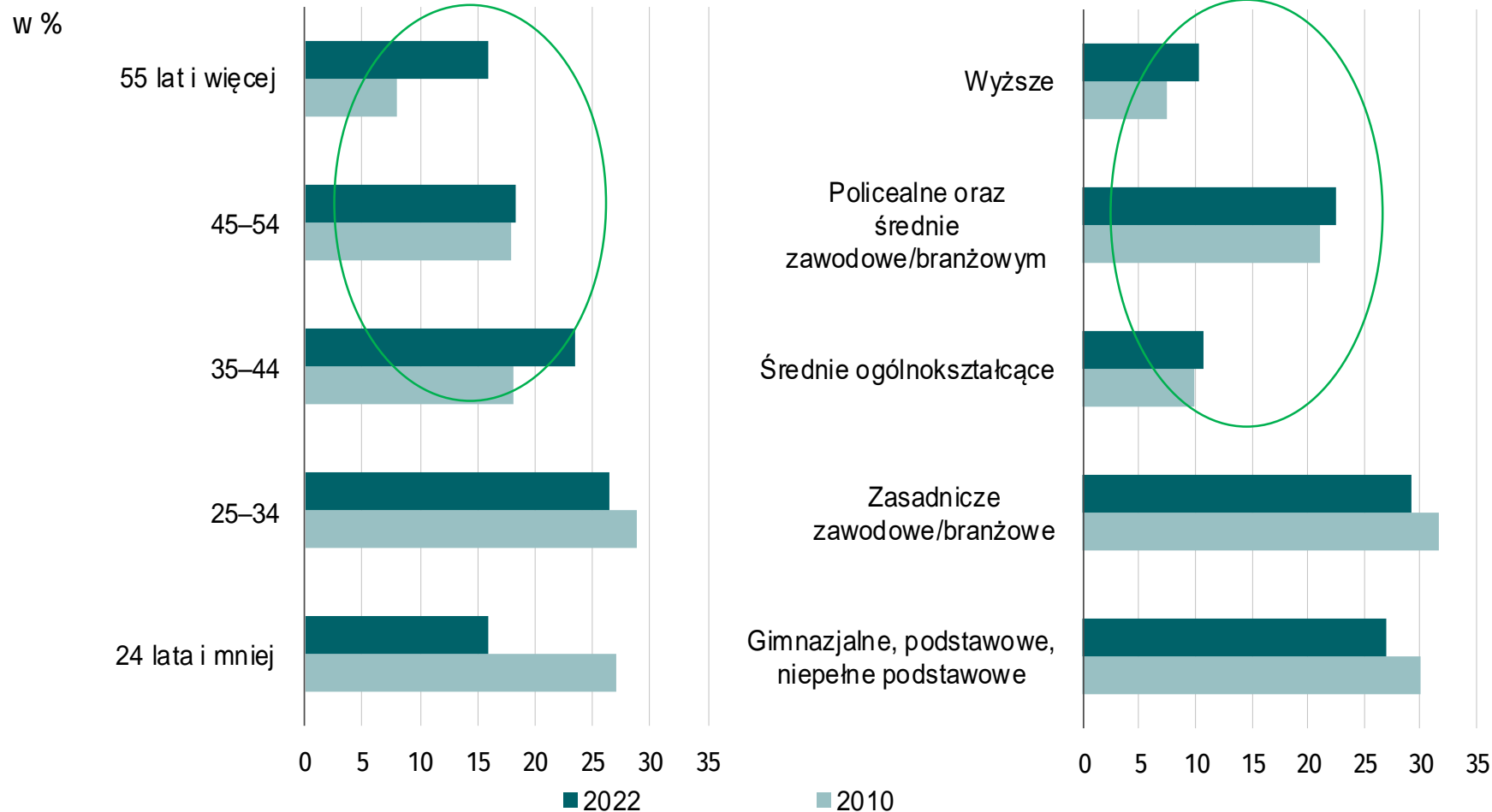
Źródło: dane GUS na podstawie sprawozdań o rynku pracy MRiPS-01

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zamieszkałych na wsi w 2010 i w 2022 w liczbie bezrobotnych ogółem

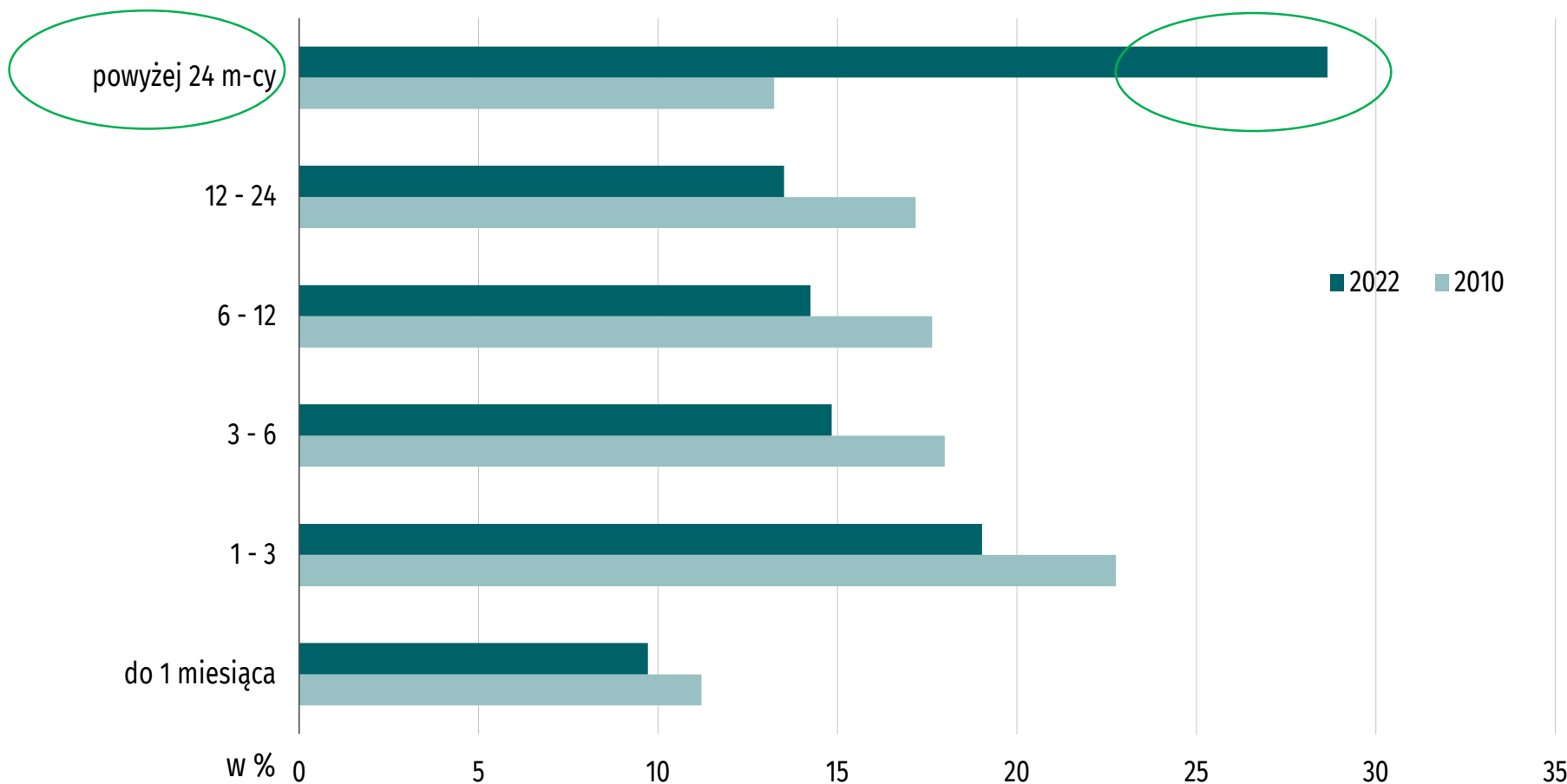
Stan w dniu 31 grudnia

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zamieszkałych na wsi według wieku i poziomu wykształcenia w 2010 i w 2022

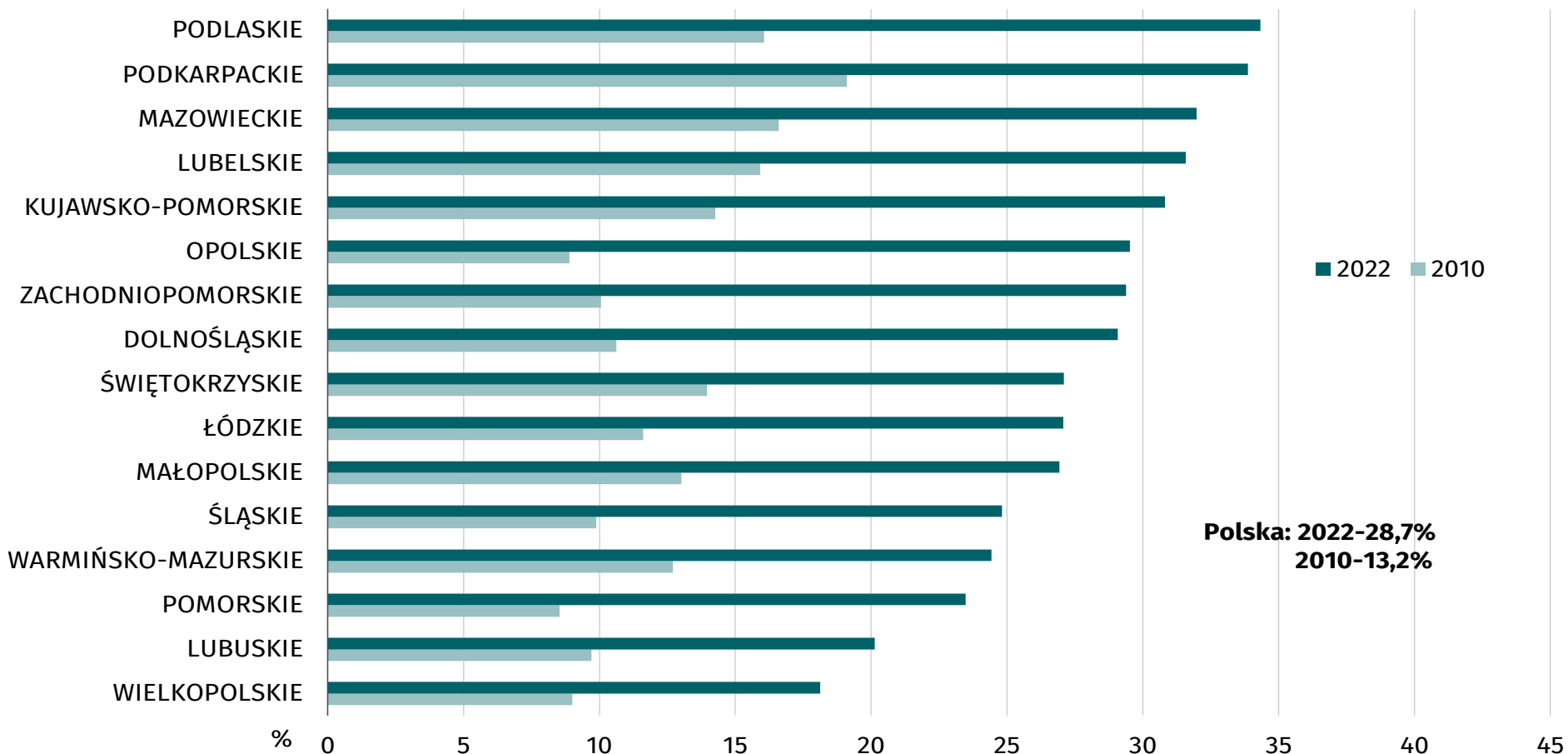

Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zamieszkałych na wsi według długości poszukiwania pracy w 2010 i w 2022

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w PUP **zamieszkałych na wsi** **poszukujących pracy powyżej 2 lat** **(w liczbie bezrobotnych na wsi w danym województwie)** **w 2010 i w 2022**

Stan w dniu 31 grudnia

Wybrane publikacje GUS, stanowiące dane źródłowe dla prezentowanych wykresów (i dużo więcej :))

Główny Urząd Statystyczny / Aktualności / Informacje o wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021

Spisy powszechne

**Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021**
Metodologia i organizacja badania

GUS Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021

Informacja o wynikach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 na poziomie województw, powiatów i gmin

 38 036 118
Liczba ludności Polski w dniu
31 marca 2021 r.

 15 227 927
Liczba mieszkań w Polsce w dniu
31 marca 2021 r.

Niniejsze opracowanie stanowi prezentację ostatecznych wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 (NSP 2021) w zakresie liczby ludności według wieku, liczby budynków i mieszkań (zamieszkałych i niezamieszkałych) na poziomie gmin.

Według ostatecznych wyników NSP 2021 liczba ludności Polski liczyła 38 036 118 osób i była mniejsza o 1,2% (475 706) w porównaniu z wynikami spisu 2011 r.

Na terenie Polski zlokalizowanych było 15 227 927 mieszkań, ich liczba zwiększyła się o 12,8% (1 732 550) w porównaniu ze spisem z 2011 r.

Stan i struktura ludności Polski

Według ostatecznych wyników NSP 2021 w Polsce 31 marca 2021 r. mieszkało 38 036 118 osób (48,3% populacji stanowili mężczyźni, a 51,7% kobiety).

W porównaniu z wynikami NSP 2011 liczba ludności zmniejszyła się w 2021 r. o 475 706, tj. o 1,2%. Liczba kobiet uległa zmniejszeniu o 220 730 (tj. 1,1%), a mężczyzn – o 254 976 (tj. 1,4%).

Tablica 1. Ludność według płci w 2011 r. i 2021 r.

Wyszczególnienie	2011		2021		2011-100
	w liczbach bezwzględnych	w %	w liczbach bezwzględnych	w %	

INFORMACJE SYGNALNE

20.09.2022 r.

Liczba ludności Polski zmniejszyła się o 475 706 w ciągu dekady

GUS Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021

INFORMACJE SYGNALNE

29 lipca 2022 r.

Status osób na rynku pracy – wyniki wstępne NSP 2021

 17 130,1 tys.
Liczba pracujących w Polsce
w wieku 15 lat i więcej

 643,5 tys.
Liczba bezrobotnych w Polsce
w wieku 15-74 lata

Niniejsza Informacja sygnalna prezentuje wstępne wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP) z 2021 r. w zakresie sytuacji osób na rynku pracy. Okresem obserwacji był tydzień poprzedzający moment krytyczny spisu, tj. 25-31 marca 2021 r., a badaniem objęto osoby w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu z wynikami spisu z 2011 r. zaobserwowano wzrost liczby pracujących o 13,8% oraz spadek liczby bezrobotnych o 68,6%.

W ostatnim tygodniu marca 2021 r. liczba osób aktywnych zawodowo w wieku 15 lat i więcej wyniosła 17 130,1 tys. W ramach tej populacji 17 130,1 tys. stanowili pracujący, a 643,5 tys. – bezrobotni. Stopa bezrobocia, wyznaczona jako udział bezrobotnych wśród ogółu aktywnych zawodowo, wyniosła 3,6%.

W porównaniu z wynikami NSP 2011 r. liczba aktywnych zawodowo zwiększyła się o 672,9 tys., tj. o 3,9%. Duże zmiany zastryły wewnątrz populacji aktywnych zawodowo – liczba pracujących zwiększyła się o 2 079,5 tys., tj. o 13,8%, natomiast liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 1 406,6 tys. tj. o 68,6%. Zmiany te wpłynęły na obniżenie stopy bezrobocia z 12,0% do 3,6%.

Duże znaczenie dla rynku pracy mają też zmiany w liczebności oraz w strukturze populacji aktywnych zawodowo według wieku. W porównaniu z NSP 2011 r. przyrost liczby aktywnych zawodowo zanotowano dla populacji w wieku powyżej 54 roku życia (w tym także w wieku poprodukcyjnym), przy jednoczesnym zmniejszeniu liczebności aktywnych zawodowo w wieku do 34 lat, co łącznie wskazuje na starzenie się realnych zasobów pracy. Populacja osób aktywnych zawodowo w wieku 55 lat i więcej zwiększyła się w porównaniu z NSP 2011 o 1 364,6 tys. (do 3 818,8 tys. w 2021 r.), a w wieku do 34 lat – zmalała o 1 326,9 tys. (do 5 379,1 tys.). W 2021 r. odsetek osób do 34 r. życia stanowił 30,3% całej omawianej populacji (mniej o 9,0 p. proc. niż w 2011 r.), a w przypadku osób w wieku 55 lat i więcej – 20,4% (o 7,2 p. proc. więcej niż w 2011 r.).

Pracujący

W porównaniu z 2011 r. liczba aktywnych zawodowo zwiększyła się o 672,9 tys., tj. o 3,9%.

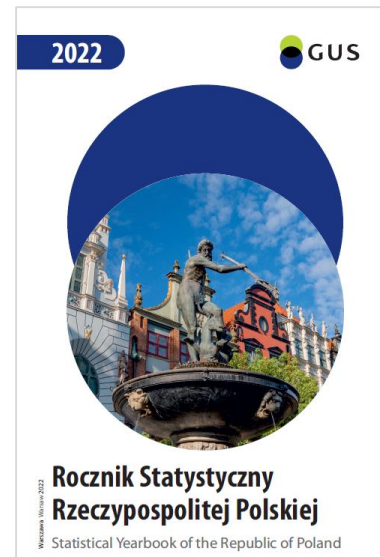
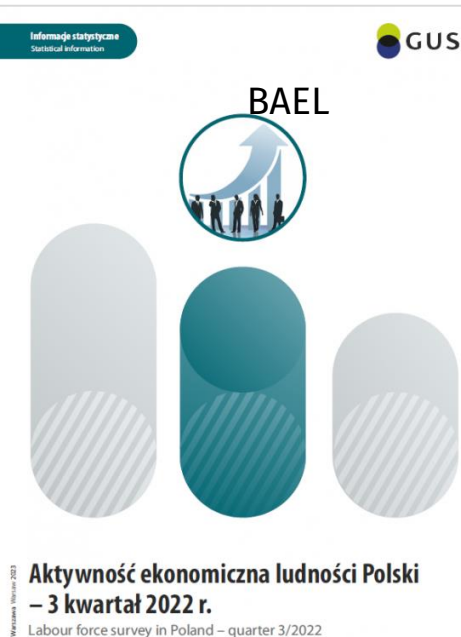
Nastąpiły istotne przesunięcia wewnątrz populacji aktywnych zawodowo – przybyło pracujących, ubyło bezrobotnych.

Udostępnianie wyników NSP 2021

Wyniki spisu będą udostępniane zgodnie z [harmonogramem](#) publicznie dostępnym dla odbiorców informacji. Wstępne dane z uwzględnieniem podziału dla województw będą udostępniane sukcesywnie od kwietnia do lipca 2022 r. Dane na niższych poziomach podziału administracyjnego kraju, w tym dla gmin, są udostępniane od września 2022 r. Wyniki spisu są publikowane na [Portalu Informacyjnym GUS](#) (informacje sygnalne i publikacje) oraz w [Banku Danych Lokalnych](#). Dla kartograficznej prezentacji danych w ujęciu przestrzennym zostanie wykorzystany zmodernizowany [Portal Geostatystyczny](#).

Wybrane publikacje GUS, stanowiące dane źródłowe dla prezentowanych wykresów (i dużo więcej :) cd.

Główny Urząd Statystyczny / Obszary tematyczne / Rynek pracy

Dziękuję za uwagę!